C U R T E A D E A P E L B Ă L Ţ I

Cauza contravenţională Judecătoria Bălți sediul Fălești
Nr. 4r-98/24 judecător Lilia Trocin

Î N C H E I E R E
În numele Legii

05 martie 2024 **mun. Bălți**

Colegiul judiciar penal al Curţii de Apel Bălţi în componenţa sa:
Președintele completului Ion Talpa
Judecători: Oxana Mironov și Svetlana Șleahtițki

a judecat în ordine de recurs, recursul lui Dobîndă Andrei declarat împotriva hotărârii Judecătoriei Bălți sediul Fălești din 19 decembrie 2023 adoptată în limitele examinării contestației împotriva deciziei agentului constatator din cadrul IP Fălești din 27 iulie 2023 emisă de agentul constatator Marcel Covaliuc, despre rezultatul controlului plângerii înregistrată la 15 iulie 2023 în REI-2 sub nr.3076,

Pentru a se expune pe marginea recursului declarat, Colegiul,-

C O N S T A T Ă:

La data de 23 august 2023, Dobînda Andrei a depus contestație împotriva deciziei din 27 iulie 2023 emisă de agentul constatator Marcel Covaliuc din cadrul Inspectoratului de Poliție Fălești, despre rezultatul controlului plângerii înregistrată la 15 iulie 2023 în REI-2, sub nr. 3076.

În motivarea contestației, se invocă că, la data de 15.07.2023 ora 17:15 min, în timp ce se afla în magazinul alimentar din s. Mărăndeni, r-nul Fălești ce aparține SRL „Iurie Carp”, a fost agresat jignitor de către Isac Andrei, prin aplicarea unei lovituri cu pumnul mânii drepte sub barbă, acțiuni ce au tulburat ordinea publică și liniștea sa în calitate de cetățean al Republicii Moldova.

Menționează că lovitura care i-a fost aplicată de către Isac Andrei, fără un careva motiv, a fost văzută de mai multe persoane care se aflau în magazinul alimentar din s. Mărăndeni, r- nul Fălești ce aparține SRL „Iurie Carp” și făceau cumpărături.

La data de 07 august 2023 a primit răspuns prin care a fost informat despre emiterea deciziei în conformitate cu art. 441 alin. 1 lit. a) Cod contravențional și anume că nu există faptul contravenției, deoarece nu s-au depistat careva leziuni corporale.

Cu decizia emisă de inspectorul principal Covaliuc Marccl nu este deacord, solicită anularea acesteia ca fiind neîntemeiată, cu remiterea materialelor cauzei în

Inspectoratul de Poliție Fălești pentru efectuarea unui control suplimentar, din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 2 Cod contravențional, „scopul legii contravenționale constăi în apărarea drepturilor și libertăților legititne ale persoanei, apărarea proprietății, ordinii publice, a altor valori ocrotite de lege, în solutionarea cauzelor contraventionale, precum și în prevenirea săvîrșirii de noi contravenții".

Conform prevederilor art. 10 Cod contravențional, „*Constituie contravenție fapta — acțiunea sau inacțiunea - ilicită, cu un grad de pericol social mai redus decât infracțiunea, săvârşită cu vinovăție, care atentează la valorile sociale ocrotite de lege, este prevăzută de prezentul cod şi este pasibilă de sancțiune contravențional*".

Potrivit art. 374 alin. (3) Cod contravențional, „*procesul contravențional se desfăşoară pe principiile generale de drept contravențional, în temeiul Constituției, al prezentului cod, al Codului de procedură penală în cazurile expres prevăzute de prezentul cod, precum şi al normelor dreptului internațional şi al tratatelor internaționale cu privire la drepturile şi libertățile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte* ".

Potrivit prevederilor art.381 alin. (4) Cod contravențional, „*autoritatea competentă să soluționeze cauza contravențională are obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă şi obiectivă, a circumstanțelor cauzei, de a evidenția atât circumstanțele, care dovedesc vinovăția persoanei, cât şi cele care dezvinovățesc persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional, precum şi circumstanțele atenuante şi agravante* ".

Contrar prevederilor legale enunțate supra, la examinarea sesizării telefonice înregistrată în Registrul de Evidență al altor informații cu privire la infracțiuni și incidente al Inspectoratului de poliție Fălești la 15.07.2023, sub nr. 3076, agentul constatator, Covaliuc Marcel, nu a luat toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă a circumstanțelor cauzei.

Astfel, agentul constatator nu i-a comunicat raportul de constatare din 19.07.2023, potrivit căruia în urma examinării medico-legale s-a constatat că nu i s-au depistat careva leziuni corporale.

Totodată, nu au fost luate toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei, iar agentul constatator nu a examinat acțiunile lui Isac Andrei prin prisma art. 354 din Codul Contravențional.

Deci, se constată că investigațiile nu au fost efectuate complet și obiectiv, astfel concluzionând că, neîndeplinirea corespunzătoare a efectuării controlului la examinarea cazului dat constituie o încălcare a art.6 & 1 din Convenție.

La caz, este de menționat că potrivit Jurisprudenței Curții Europene relevante la caz, autoritățile competente trebuie să conducă o investigație efectivă întru stabilirea circumstanțelor cauzei, aceasta fiind o obligație de luare de măsuri și nu neapărat cu privire la un rezultat. Investigația urmează a fi una minuțioasă și multilaterală. Autoritățile sunt obligate să întreprindă toate măsurile rezonabile pentru a stabili aceste elemente (a se vedea Hotărârea în cauza Anușca c. Moldovei).

Prin urmare, din sesizarea telefonică înregistrată în Registrul de Evidență al altor informații cu privire la infracțiuni și incidente al Inspectoratului de poliție Fălești la 15.07.2023, sub nr. 3076, rezultă cu certitudine că fapta descrisă a fost săvârșită în loc public (incinta magazinului alimentar din s. Mărăndeni, r-nul Fălești), prin aplicarea unei lovituri cu pumnul mânii drepte sub barbă, a fost jignit și intimidat, iar acțiunile lui Isac Andrei au tulburat ordinea publică și liniștea sa în calitate de cetățean al Republicii Moldova.

Potrivit art. 354 alin. (1) din Codul contravențional, „se sancționează cu amendă de la 6 la 30 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 20 la 60 de ore huliganismul nu prea grav, adică acostarea jignitoare în locuri publice a persoanei fizice, alte acțiuni similare ce tulbură ordinea publică și liniștea persoanei fizice ”.

Conform art. 354 alin. (2) din Codul contravențional, „se sancționează cu amendă de la 48 la 72 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată înfolosul comunității de la 30 la 60 de ore fapta prevăzută la alin. (1), săvârșită din motive de prejudecată ”.

Respectiv, acțiunile lui Isac Andrei nu au fost verificate prin prisma contravenției de huliganism.

Conform prevederilor art.442 al.l Cod contravențional al Republicii Moldova, „procesul-verbal cu privire la contravenție este un act prin care se individualizează fapta ilicită și se identifică făptuitorul. Procesul-verbal se încheie de agentul constatator pe baza constatărilor personale și a probelor acumulate, în prezența faptuitorului sau în absența lui”.

În drept, contestația a fost întemeiată pe prevederile art. 448 din Codul contravențional.

Prin hotărârea Judecătoriei Bălți sediul Fălești din 31 mai 2023, contestația lui Dobînda Andrei împotriva deciziei din 27 iulie 2023, emisă de agentul constatator, Marcel Cenușă, din cadrul Inspectoratului de Poliție Fălești, despre rezultatul controlului plângerii înregistrată la 15 iulie 2023 în REI-2, sub nr. 3076 prin care a fost încetat procesul în privința lui Isac Andrei, în temeiul art. 441 alin. (1) lit. a) Cod contravențional, s-a respins ca fiind neîntemeiată.

Ne fiind de acord cu verdictul judiciar emis de prima instanța, în ordinea și termenul de atac de către Dobîndă Andrei la data de 19 ianuarie 2024, a formulat

cerere de recurs, solicitând în acest sens repunerea în termenul legal de atac, admiterea recursului, casarea soluției primei instanței cu remiterea cauzei la rejudecare în aceiași instanță în alt complet de judecată.

În motivarea recursului, Dobîndă Andrei a menționat că, instanţa de fond nu a luat în consideraţie declaraţiile date în şedinţa de judecată, şi anume că agentul constatator nu a audiat toate persoanele care se aflau în incinta magazinului, adică nu a luat toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă şi obiectivă a circumstanţelor cauzei.

La fel, instanţa de fond nu a ţinut cont de faptul că agentul constatator nu i-a comunicat raportul de constatare din 19.07.2023, potrivit căruia în urma examinării medico-legale s-a constatat că nu s-au depistat careva leziuni corporale.

Prin urmare, în cazul în care îi era comunicat raportul de constatare era să depune o cerere de efectuare a expertizei în vederea constatării suportării durerilor.

La fel, instanţa de fond nu s-a expus asupra argumentului că agentul constatator urma să ridice toată înregistrarea video şi anume pentru perioada de când a intrat în magazin şi până a ieşit.

Deci, se constată că investigaţiile agentului constatator nu au fost efectuate complet şi obiectiv, astfel concluzionând că, neîndeplinirea corespunzătoare a efectuării controlului la examinarea cazului dat constituie o încălcare a art.6 & 1 din Convenţie.

Prin urmare, soluţia instanţei de fond, privind respingerea contestaţiei şi menţinerii în vigoare a actelor contestate, nu este bazată pe o amplă analiză a argumentelor invocate în contestaţie, relevându-se examinarea superficială a a circumstanțelor invocate.

Referitor la repunerea în cadrul termenului de atac, recurentul a menționat că, copia hotărârii a primit-o la data de 17.01.2024, iar pronunţarea a avut loc la o altă oră decât ora stabilită de instanţă, la care s-a prezentat.

La data de 30 ianuarie 2024, prin încheierea Curții de Apel Bălți, prin prisma art. 471 alin. (1) Cod contravențional, s-a comunicat participanților la proces că, recursul se judecă fără prezenţa părţilor la proces, tot odată în vederea examinării cauzei sub toate aspectele procedurale, prin esența art. 471 alin. (2) Cod Contravențional, sa comunicat subiecților vizați în speță posibilitatea de a depune referință asupra recursului formulat împotriva hotărârii Judecătoriei Bălți sediul Fălești din 19 decembrie 2023, respectiv până la data examinării cauzei careva referință în sensul dat nu a parvenit, astfel instanța de recurs a considerat posibil examinarea cauzei în baza materialelor prezente la dosar.

Tot odată, în corespundere cu art. 468 alin. (4) Cod contravențional, Colegiul penal ține a menționa că, recursul este însoțit de dovada de plată a taxei de timbru în mărimea prevăzută de Legea taxei de stat nr. 213/2023. În cazul dat dispozițiile art. 448 alin. (9) și (10) se aplică în modul corespunzător, respectiv la data de 30

ianuarie 2024 s-a dispus acordarea recurentului a termenului de 15 zile (*calendaristice*) pentru prezentarea dovezii achitării taxei de timbru în legătură cu faptul depunerii cererii de recurs împotriva hotărârii Judecătoriei Bălți sediul Fălești din 19.12.2023, adoptată în limitele examinării contestației împotriva deciziei agentului constatator din cadrul IP Fălești din 27 iulie 2023, emisă de agentul constatator Marcel Covaliuc, despre rezultatul controlului plângerii înregistrată la 15 iulie 2023 în REI-2 sub nr.3076,

Verificând corectitudinea verdictului contestat şi temeinicia cerinţelor formulate de recurent în raport cu materialele cauzei contravenționale, Colegiul penal conchide necesitatea restituirii recursului, cu menținerea fără modificări a soluției instanței de fond, din următoarele considerente:

În fortificarea acestei soluții Colegiul penal remarcă că, la data de 01.01.2024 a intrat în vigoare Legea taxei de stat nr.213 din 31.07.2023, articolul 2 alin. (1) al căreia prevede perceperea taxei de timbru după cum urmează: taxa de timbru este o sumă de bani care se percepe, o singură dată, de la persoanele fizice şi juridice pentru intentarea unui proces judiciar civil, de contencios administrativ, precum şi pentru fiecare contestație împotriva deciziei agentului constatator asupra cauzei contravenționale atât în primă instanță, cât și în căile de atac. Aliniatul 4 al aceluiași articol stabilește că taxa de timbru constituie 200 lei.

Urmare a intrării în vigoare a legii nominalizate, au fost operate modificări la Codul contravențional adoptate în baza Legii nr. 452 din 28.12.2023, intrate în vigoare la data de 23.01.2024, în vederea adaptării conținutului legal al acestuia privitor la perceperea taxei de timbru la depunerea recursului împotriva hotărârii judecătorești adoptate în procesul contravențional.

Astfel, în corespundere cu art. 468 alin. (4) Cod contravențional, recursul este însoțit de dovada de plată a taxei de timbru în mărimea prevăzută de Legea taxei de stat nr. 213/2023. În cazul dat dispozițiile art. 448 alin. (9) și (10) se aplică în modul corespunzător.

La rândul lor, prevederile art. 448 alin. (9) Cod contravențional stabilesc, că în cazul în care contestația nu este însoțită de dovada de plată a taxei de timbru, instanța de judecată îi oferă timp părții pentru înlăturarea neajunsurilor. Dacă, în termen de 15 zile, partea nu înlătură neajunsurile, contestația nu se consideră depusă și, împreună cu actele anexate, se restituie printr-o încheiere ce nu se supune niciunei căi de atac.

Astfel, la data de 01 februarie 2024 cu nr. de ieșire 2233 în adresa recurentului Dobînda Andrei în vederea înlăturării neajunsurilor a fost remisă informația legală cu privire la acordarea recurentului termen de 15 zile (*calendaristice*) pentru prezentarea instanței de recurs dovada achitării taxei de timbru în legătură cu faptul depunerii cererii de recurs împotriva hotărârii

Judecătoriei Bălți sediul Fălești din 19.12.2023, care însă în termenul judiciar stabilit Colegiului penal nu a recepționat un careva înscris în sensul dat.

În situația dictată, ținem a trece în revistă faptul că potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 10/2016 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale articolului 345 alin. (2) din Codul contravențional (individualizarea sancțiunii) (Sesizările nr. 26g/2016 și nr.34g/2016, „*Dreptul de acces la justiție impune legislatorului obligația de a acorda oricărei persoane toate posibilitățile pentru a accede la instanța de judecată și a asigura efectivitatea dreptului de acces la justiție prin adoptarea unui cadru legislativ adecvat*.".

De asemenea, Curtea menționează că accesul la justiție nu presupune gratuitatea actului de justiție și nici, implicit, realizarea unor drepturi pe cale judecătorească în mod gratuit. În cadrul mecanismului statului, funcția de restabilire a ordinii de drept, care se realizează de către autoritatea judecătorească, reprezintă de fapt un serviciu public ale cărui costuri sunt suportate de la bugetul de stat. În consecință, legislatorul este îndreptățit să instituie taxe de stat pentru contestațiile/recursuri formulate în temeiul art. 448, 468 Cod contravențional, în vederea acoperii anumitor costuri ale procedurii judiciare la care participă părțile aflate în litigiu.

Subsecvent, Curtea a reținut că art. 20 din Constituție nu instituie nici o interdicție cu privire la taxele judiciare, fiind firesc ca justițiabilii care beneficiază de activitatea desfășurată de autoritățile judecătorești să contribuie la acoperirea cheltuielilor acestora.".

În Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 7 iunie 2007 (cauza Malahov c. Moldovei (Cererea nr. 32268/02)), „*Curtea reiterează că articolul 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează oricărei persoane dreptul la judecarea oricărei pretenții cu privire la drepturile și obligațiile sale cu caracter penal/civil de către o instanță judecătorească sau tribunal".*

Totodată „*dreptul la o instanță*" nu este absolut. Acesta poate fi, prin natura sa, supus limitărilor, deoarece dreptul de acces, prin sine, cere reglementare din partea statului. Garantând părților în litigiu un drept efectiv de acces la o instanță care să hotărască asupra „*drepturilor și obligațiilor lor cu caracter penal/civil*", articolul 6 § 1 acordă statului dreptul de a alege liber mijloacele care să fie utilizate în acest scop.

Sub acest aspect, Curtea Europeană a Drepturilor Omului nu a respins niciodată ideea de impunere a unor restricții financiare cu privire la accesul unei persoane la justiție, tocmai în interesul unei bune administrări a justiției (Kreuz v. Polonia din 19 iunie 2001, § 54, Weissman și alții v. România din 24 mai 2006, § 35).

Prin urmare, Colegiul penal ține a menționa că fiecare subiect de drept care revendică un drept al său, ca fiind lezat, urmează a conștientiza că accesibilitatea

justiției nu înseamnă caracterul gratuit al acesteia, chiar dacă este vorba de un serviciu prestat de stat în vederea examinării a recursurilor în judecată ce reprezintă o atribuție exercitată de instanțele de judecată conform legii or, accesul la instanța de judecată poate fi condiționat de plata unei taxe necesare pentru acoperirea cheltuielilor de judecată, pentru buna administrare a justiției, urmărind astfel un scop legitim, cu condiția și în măsura în care există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit.

În contextul normelor citate și circumstanțelor constatate supra, se impune concluzia restituirii recursului depus de către Dobîndă Andrei, declarat împotriva hotărârii Judecătoriei Bălți sediul Fălești din 19 decembrie 2023 adoptată în limitele examinării contestației împotriva deciziei agentului constatator din cadrul IP Fălești din 27 iulie 2023 emisă de agentul constatator Marcel Covaliuc, despre rezultatul controlului plângerii înregistrată la 15 iulie 2023 în REI-2 sub nr.3076, dat fiind ne-întreprinderea măsurilor corespunzătoare îndeplinirii indicațiilor adoptate de Legiuitorul RM la conținutul exhaustiv al normei imperative prevăzută de art. 468 alin. (4) Cod contravențional, fapt ce oferă dreptul instanței de recurs de a consideră că recursul în prezenta cauză nu a fost depus și împreună cu actele anexate urmând a fi restituite titularului de drept.

În aserțiunea dată, Colegiul penal nu se va expune asupra argumentelor invocate în cererea de recurs, deoarece restituirea recursului nu implică o verificare a hotărârii atacate.

În conformitate cu prevederile art. 468 Cod contravențional, Colegiul penal,-

D E C I D E:

Recursul lui Dobîndă Andrei declarat împotriva hotărârii Judecătoriei Bălți sediul Fălești din 19 decembrie 2023, adoptată în limitele examinării contestației împotriva deciziei agentului constatator din cadrul IP Fălești din 27 iulie 2023 emisă de agentul constatator Marcel Covaliuc, despre rezultatul controlului plângerii înregistrată la 15 iulie 2023 în REI-2 sub nr.3076, se restituie, cu menținerea respectivei hotărâri fără modificări.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului **Ion Talpa**

Judecători: **Oxana Mironov**

Svetlana Șleahtițki